

ФІЗИЧНА ОСВІТА І СПОРТ

УДК 796:327:341

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20519410>

Механізми спортивної дипломатії в системі міжнародного спортивного руху

Лисенко Ірина Анатоліївна,

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри менеджменту
і економіки спорту

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0007-7635-2394>

Прийнято: 12.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

***Анотація. Вступ.** У сучасних умовах глобалізації спорт перетворився на важливий інструмент міжнародної комунікації, публічної дипломатії та реалізації концепції «м'якої сили» держави. Міжнародні спортивні заходи, діяльність міжнародних спортивних організацій та успіхи спортсменів дедалі активніше впливають на формування міжнародного іміджу держав, розвиток гуманітарного співробітництва та міжкультурного діалогу. У сучасній науковій літературі спортивна дипломатія розглядається як складова міжнародних відносин і глобального спортивного менеджменту. Мета дослідження – проаналізувати механізми спортивної дипломатії в системі міжнародного спортивного руху та визначити ставлення фахівців сфери фізичної культури і спорту до ролі спортивної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу України.*

***Матеріал і методи.** У дослідженні використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: аналіз і узагальнення*

науково-методичної літератури, нормативно-правових документів, метод порівняльного аналізу, соціологічні методи та методи математичної статистики. Соціологічне дослідження проводилося у формі електронного анкетування за допомогою Google Forms. У дослідженні взяли участь 146 респондентів, серед яких спортивні менеджери, тренери, викладачі закладів вищої освіти, спортсмени та студенти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Результати дослідження засвідчили високий рівень підтримки розвитку спортивної дипломатії. Встановлено, що 82 % респондентів вважають спорт ефективним інструментом міжнародної дипломатії, а 91 % підтверджують вплив міжнародних спортивних досягнень на формування позитивного міжнародного іміджу держави. Найбільш ефективними механізмами спортивної дипломатії визначено міжнародні спортивні заходи, діяльність міжнародних спортивних організацій та міжнародне спортивне співробітництво. Водночас 63 % опитаних вважають, що система спортивної дипломатії України потребує суттєвого вдосконалення.

Висновки. Спортивна дипломатія є важливою складовою міжнародного спортивного руху та ефективним інструментом публічної дипломатії держави. Отримані результати підтверджують необхідність формування системної державної політики у сфері спортивної дипломатії України та посилення міжнародного представництва українських спортивних організацій.

Ключові слова: спортивна дипломатія, міжнародний спортивний рух, спортивний менеджмент, публічна дипломатія, soft power, міжнародні спортивні організації, спортивна політика.

Mechanisms of Sports Diplomacy in the System of the International Sports Movement

Iryna Lysenko,

PhD in Physical Education and Sport,

Associate Professor of the Department of Sport Management and Economics

National University of Ukraine on Physical Education and Sport

Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0007-7635-2394>

Abstract. *Introduction. In the context of globalization, sport has become an important instrument of international communication, public diplomacy, and the implementation of the state's soft power concept. International sporting events, the activities of international sports organizations, and athletes' achievements increasingly influence the formation of the international image of states, the development of humanitarian cooperation, and intercultural dialogue. In contemporary scientific literature, sports diplomacy is considered a component of international relations and global sports management. The purpose of the study was to analyze the mechanisms of sports diplomacy in the system of the international sports movement and to determine the attitudes of specialists in the field of physical culture and sport toward the role of sports diplomacy in shaping the international image of Ukraine.*

Material and Methods

The study used a complex of general scientific and special research methods, including analysis and generalization of scientific and methodological literature, regulatory documents, comparative analysis, sociological methods, and methods of mathematical statistics. The sociological study was conducted in the form of an electronic survey using Google Forms. The study involved 146 respondents,

including sports managers, coaches, university lecturers, athletes, and students majoring in Physical Culture and Sport.

Results

The results of the study demonstrated a high level of support for the development of sports diplomacy. It was found that 82% of respondents consider sport an effective instrument of international diplomacy, while 91% confirmed the influence of international sports achievements on the formation of a positive international image of the state. International sporting events, the activities of international sports organizations, and international sports cooperation were identified as the most effective mechanisms of sports diplomacy. At the same time, 63% of respondents believe that the system of sports diplomacy in Ukraine requires significant improvement.

Conclusions

Sports diplomacy is an important component of the international sports movement and an effective instrument of public diplomacy. The obtained results confirm the necessity of forming a systematic state policy in the field of sports diplomacy in Ukraine and strengthening the international representation of Ukrainian sports organizations.

Keywords: *sports diplomacy, international sports movement, sports management, public diplomacy, soft power, international sports organizations, sports policy.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації професійний та спорт вищих досягнень перетворилися не лише на сферу видовищної діяльності, але й на важливий інструмент міжнародної політики, гуманітарної співпраці та формування міжнародного іміджу держави [4; 6]. Спортивні події світового масштабу дедалі частіше виступають платформою міждержавної комунікації, міжкультурного діалогу та реалізації механізмів «м'якої сили».

Поширення процесів глобалізації, цифровізації та медіатизації спорту сприяло посиленню ролі спортивної дипломатії у міжнародних відносинах [8; 11]. Саме через спорт держави отримують можливість формувати позитивний міжнародний імідж, демонструвати власні гуманітарні цінності, розвивати міжнародні зв'язки та зміцнювати авторитет на світовій арені.

Особливого значення спортивна дипломатія набуває в умовах сучасних політичних викликів, коли спортивні організації та міжнародні спортивні події стають інструментами комунікації між державами, суспільствами та культурами. У цих умовах міжнародний спортивний рух виконує не лише спортивну, а й соціальну, політичну та гуманітарну функції.

Для України розвиток спортивної дипломатії має стратегічне значення, оскільки дозволяє посилювати міжнародну підтримку держави, популяризувати український спорт та інтегруватися до глобального спортивного простору.

Актуальність теми зумовлена необхідністю наукового осмислення механізмів спортивної дипломатії в системі міжнародного спортивного руху та визначення перспектив розвитку спортивної дипломатії України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі спортивна дипломатія розглядається як складова публічної дипломатії, що реалізується через організацію, проведення та участь у міжнародних спортивних заходах [8; 11]. Вона спрямована на формування позитивного міжнародного іміджу держави, розвиток міжнародного співробітництва та зміцнення гуманітарних зв'язків між країнами.

На відміну від традиційної дипломатії, яка базується переважно на офіційних міждержавних відносинах, спортивна дипломатія функціонує через систему неформальної комунікації між спортсменами, тренерами, уболівальниками, міжнародними організаціями та суспільствами.

Сучасні дослідники визначають спортивну дипломатію як один із механізмів реалізації концепції «soft power» («м'якої сили»), що передбачає досягнення зовнішньополітичних цілей через привабливість культури, гуманітарних цінностей та міжнародного авторитету [12].

У ХХІ столітті спорт став одним із найбільш впливових соціокультурних феноменів глобального суспільства. Зростання популярності міжнародних спортивних подій, розвиток міжнародних спортивних організацій та глобалізація спортивної індустрії сприяли формуванню спортивної дипломатії як окремого напрямку міжнародної гуманітарної політики.

Спортивна дипломатія має багаторівневий характер та охоплює:

- міждержавні спортивні відносини;
- діяльність міжнародних спортивних організацій;
- міжнародні спортивні заходи;
- міжнародні спортивні проєкти;
- спортивні медіакомунікації;
- гуманітарні спортивні ініціативи.

Важливим аспектом спортивної дипломатії є її здатність впливати на міжнародний імідж держави значно швидше, ніж традиційні дипломатичні механізми. Якість організації міжнародних спортивних подій, результати спортсменів та поведінка спортивних делегацій формують міжнародне сприйняття країни.

Міжнародний спортивний рух є складною багаторівневою системою міжнародної взаємодії, до якої входять міжнародні спортивні організації, національні олімпійські комітети, спортивні федерації, професійні ліги та інші суб'єкти міжнародного спорту[6; 7].

Ключову роль у системі міжнародного спортивного руху відіграє Міжнародний олімпійський комітет, який забезпечує координацію

олімпійського руху та розвиток міжнародного спортивного співробітництва [7; 13].

Глобалізація спорту сприяла зростанню впливу міжнародних спортивних організацій на міжнародні відносини. Сьогодні спортивні організації дедалі активніше беруть участь у вирішенні гуманітарних, соціальних та політичних питань.

Міжнародний спортивний рух виконує низку важливих функцій:

- спортивну;
- соціальну;
- гуманітарну;
- культурну;
- економічну;
- дипломатичну.

Саме остання, на думку науковців спорту сьогодні набуває особливої актуальності.

Концепція «м'якої сили» передбачає можливість впливу держави на міжнародне середовище не через військовий чи економічний примус, а через привабливість культури, цінностей, освіти та спорту [12].

У цьому контексті спорт є одним із найбільш ефективних інструментів «м'якої сили», оскільки [2; 9]:

- має глобальний характер;
- є зрозумілим для представників різних культур;
- сприяє емоційній комунікації;
- формує позитивні асоціації з державою;
- створює міжнародну медіаприсутність.

Спортивні перемоги спортсменів часто стають символами міжнародного авторитету держави. Успішний виступ на міжнародних змаганнях сприяє

формуванню позитивного образу країни та підвищує рівень міжнародного визнання.

Одним із головних механізмів спортивної дипломатії є міжнародні спортивні заходи [2; 6]. Олімпійські ігри, чемпіонати світу, континентальні турніри та міжнародні форуми створюють платформу для міжнародної взаємодії.

Проведення міжнародних спортивних подій дозволяє державам[2; 8]:

- формувати позитивний міжнародний імідж;
- демонструвати організаційний потенціал;
- розвивати туристичну привабливість;
- зміцнювати міжнародні зв'язки;
- залучати міжнародні інвестиції.

Крім того, міжнародні спортивні заходи сприяють розвитку міжкультурного діалогу та формуванню атмосфери міжнародного співробітництва.

Міжнародні спортивні організації виступають важливими суб'єктами спортивної дипломатії. Вони забезпечують координацію міжнародного спортивного співробітництва та формують глобальні стандарти спортивної діяльності.

Представництво держави у міжнародних спортивних організаціях дозволяє:

- брати участь у формуванні міжнародної спортивної політики;
- посилювати міжнародний авторитет держави;
- розширювати міжнародні спортивні зв'язки;
- впливати на прийняття міжнародних рішень.

Для України важливим завданням є збільшення представництва українських фахівців у міжнародних спортивних організаціях.

Важливим механізмом спортивної дипломатії є міжнародне спортивне співробітництво через спортивні делегації, навчально-тренувальні збори, міжнародні семінари та спортивні форуми.

Такі форми взаємодії сприяють:

- обміну досвідом;
- розвитку професійних контактів;
- зміцненню міжнародної співпраці;
- формуванню міжнародних партнерств.

Особливу роль у спортивній дипломатії відіграють спортсмени як неформальні представники держави.

У сучасних умовах цифровізації значного впливу набувають спортивні медіакомунікації [3; 8]. Соціальні мережі, спортивні трансляції та міжнародні інформаційні кампанії формують міжнародне сприйняття держави через спорт.

Медіапростір значно розширив можливості спортивної дипломатії, дозволивши спортивним організаціям та спортсменам безпосередньо взаємодіяти з міжнародною аудиторією.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри зростання кількості наукових праць, присвячених спортивній дипломатії, недостатньо дослідженими залишаються механізми її реалізації в системі міжнародного спортивного руху та особливості інтеграції спортивної дипломатії до системи державної гуманітарної політики України. Потребують подальшого наукового обґрунтування питання взаємодії міжнародних спортивних організацій, спортивних федерацій та органів державного управління у процесі формування міжнародного іміджу держави засобами спорту. Крім того, недостатньо вивченими залишаються соціологічні аспекти оцінки ефективності спортивної дипломатії фахівцями сфери фізичної культури і спорту.

Формулювання цілей статті. Мета статті – дослідити механізми спортивної дипломатії в системі міжнародного спортивного руху та визначити ставлення фахівців сфери спорту до ролі спортивної дипломатії у формуванні міжнародного іміджу України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для визначення ставлення фахівців сфери фізичної культури і спорту до ролі спортивної дипломатії було проведено соціологічне дослідження у формі соціологічного анкетування, в якому взяли участь 146 респондентів, серед яких:

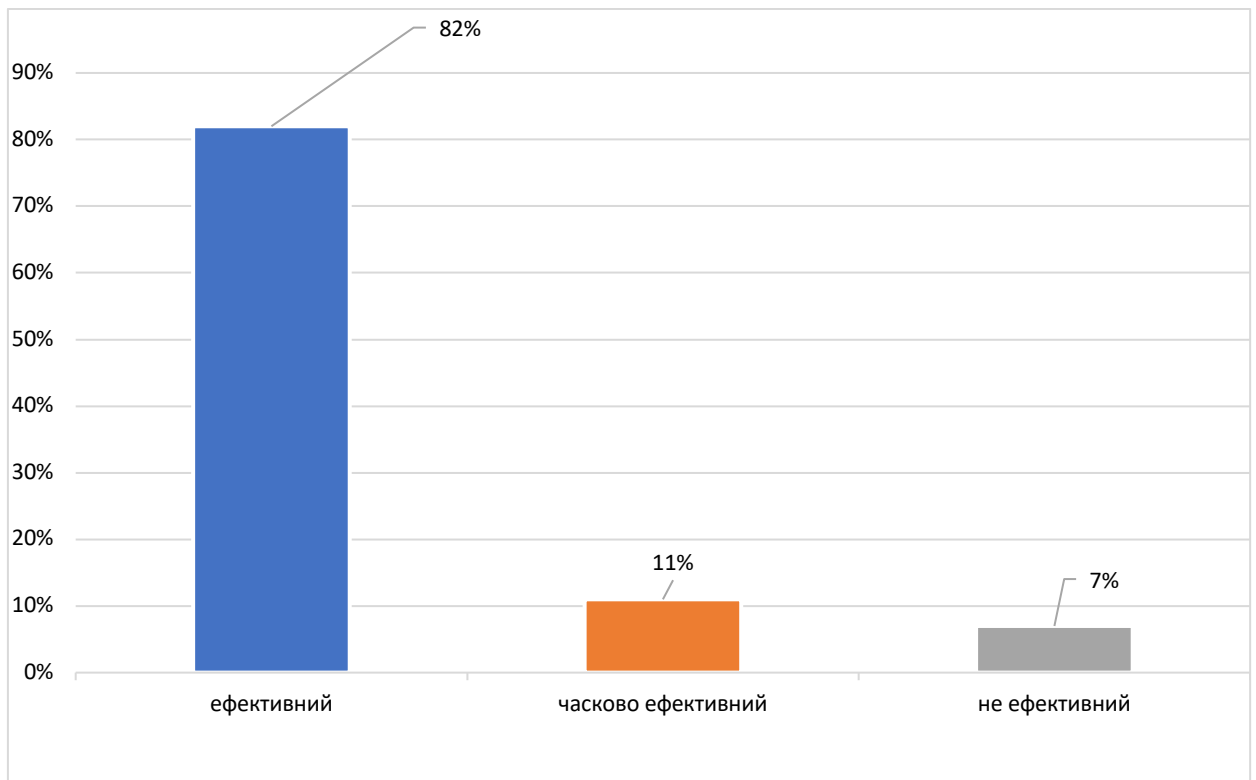
- викладачі закладів вищої освіти спортивного профілю – 24 %;
- тренери з видів спорту – 21 %;
- спортивні менеджери та управителі – 18 %;
- спортсмени – 17 %;
- студенти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» – 20 %.

Дослідження проводилося за допомогою електронної анкети Google Forms.

Метою дослідження було визначення рівня обізнаності респондентів щодо спортивної дипломатії та оцінки її значення для міжнародного іміджу України.

Результати проведеного соціологічного дослідження свідчать про високий рівень усвідомлення респондентами значення спортивної дипломатії у системі міжнародних відносин та формуванні міжнародного іміджу держави. Більшість опитаних розглядають спорт як ефективний інструмент міжнародної дипломатії та важливий механізм реалізації гуманітарної політики держави.

Зокрема, 82 % респондентів вважають спорт ефективним інструментом міжнародної дипломатії, тоді як лише 7 % не поділяють такої позиції (рис. 1).

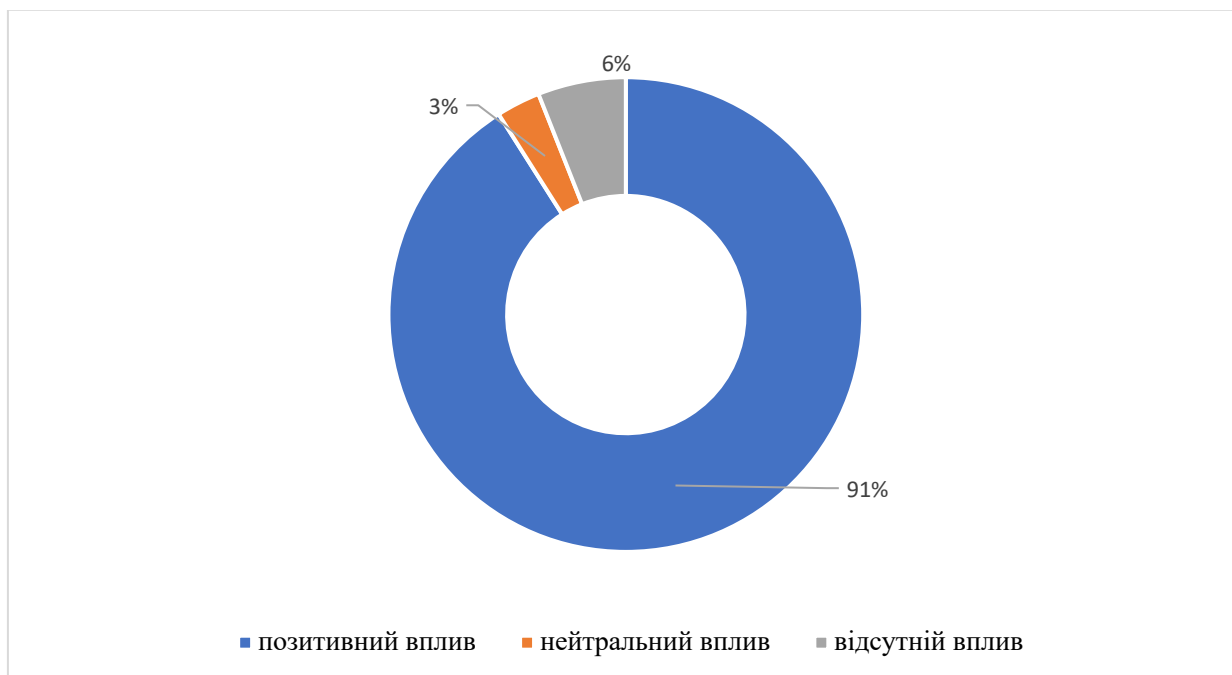

**Рис.1. Оцінка спорту як інструменту міжнародної дипломатії
(складено автором)**

Отримані результати підтверджують зростання ролі спорту як складової публічної дипломатії та інструменту міжнародної комунікації. Водночас 11 % опитаних визначили ефективність спортивної дипломатії як часткову, що може свідчити про недостатній рівень практичної реалізації потенціалу спортивної дипломатії в сучасних умовах.

Особливо показовими є результати щодо впливу міжнародних спортивних досягнень на міжнародний імідж держави. Переважна більшість респондентів (91 %) підтвердила наявність прямого взаємозв'язку між успіхами спортсменів на міжнародній арені та формуванням позитивного міжнародного авторитету країни (рис. 2). Лише 3 % опитаних не вбачають такого впливу, тоді як 6 % респондентів оцінили його як частковий. Це свідчить про сприйняття спорту не лише як сфери змагальної діяльності, але й

як важливого чинника міжнародного позиціонування держави, формування її позитивного іміджу та зміцнення міжнародного авторитету.

Рис. 2. Вплив міжнародних спортивних результатів на ефективність формування іміджу та міжнародного авторитету держави (складено автором)

Аналіз відповідей щодо найбільш ефективних механізмів спортивної дипломатії дозволив визначити пріоритетні напрями її реалізації. Найбільшу підтримку отримали міжнародні спортивні заходи (34 %), що пояснюється їхньою високою медійністю, глобальним суспільним резонансом та здатністю формувати позитивне міжнародне сприйняття країни. Значна частина респондентів також відзначила важливість діяльності міжнародних спортивних організацій (21 %) та безпосередньої участі спортсменів у міжнародній комунікації (19 %). Це підтверджує багаторівневий характер спортивної дипломатії, у межах якого взаємодіють державні інституції, міжнародні організації та представники спортивної спільноти.

Водночас результати дослідження засвідчили критичне сприйняття сучасного стану розвитку спортивної дипломатії в Україні. Більшість

респондентів (63 %) вважають, що система спортивної дипломатії потребує суттєвого вдосконалення. Лише 13 % опитаних оцінюють її як достатньо розвинену. Такі результати свідчать про наявність системних проблем у сфері інтеграції спорту до державної гуманітарної та зовнішньої політики.

Важливим результатом дослідження є також високий рівень підтримки ідеї створення державної програми розвитку спортивної дипломатії, яку підтримали 76 % респондентів. Це свідчить про суспільний запит на формування комплексної системи спортивної дипломатії, що передбачатиме координацію діяльності органів державної влади, спортивних федерацій, міжнародних спортивних організацій та освітніх установ.

Отримані результати дозволяють зробити висновок, що спортивна дипломатія сприймається фахівцями сфери спорту як важливий інструмент міжнародного авторитету держави, розвитку міжкультурного діалогу та посилення міжнародної присутності України у глобальному спортивному просторі.

Попри значний потенціал українського спорту, система спортивної дипломатії України стикається з низкою проблем.

До основних проблем належать[2; 3; 12]:

- недостатній рівень інтеграції спорту та зовнішньої політики;
- відсутність комплексної державної стратегії спортивної дипломатії;
- недостатнє представництво українських фахівців у міжнародних спортивних організаціях;
- обмеженість фінансових ресурсів;
- кадрові проблеми у сфері спортивного менеджменту;
- недостатній рівень міжнародного спортивного маркетингу.

Крім того, існує потреба у підготовці фахівців зі спортивної дипломатії, які поєднуюватимуть компетентності у сфері спорту, міжнародних відносин та публічного управління.

Для підвищення ефективності спортивної дипломатії України доцільно реалізувати такі напрями:

1. Розроблення державної стратегії спортивної дипломатії.
2. Посилення міжнародного представництва України у спортивних організаціях.
3. Розвиток міжнародних спортивних проєктів.
4. Підготовка фахівців зі спортивної дипломатії.
5. Розширення міжнародного спортивного співробітництва.
6. Використання спортивних медіакомунікацій для формування міжнародного іміджу.
7. Популяризація українського спорту на міжнародній арені.

Отримані результати свідчать про доцільність інтеграції спортивної дипломатії до системи гуманітарної політики держави.

Висновки

Спортивна дипломатія у сучасних умовах є важливою складовою міжнародного спортивного руху та ефективним інструментом публічної дипломатії держави.

Механізми спортивної дипломатії реалізуються через міжнародні спортивні заходи, діяльність міжнародних спортивних організацій, міжнародне спортивне співробітництво, спортивні медіакомунікації та міжнародні спортивні проєкти.

Проведене соціологічне дослідження засвідчило високий рівень підтримки розвитку спортивної дипломатії серед фахівців сфери фізичної культури і спорту.

Результати дослідження підтвердили необхідність формування системної державної політики у сфері спортивної дипломатії України.

Перспективи розвитку спортивної дипломатії України пов'язані з посиленням міжнародного спортивного співробітництва, розширенням міжнародного представництва українських спортивних організацій та інтеграцією спортивної дипломатії до системи міжнародної гуманітарної політики.

Список використаних джерел

1. Булатова М. М. Олімпійська освіта. Київ: *Олімпійська література*, 2012. 240 с.
2. Булатова М. М., Платонов В. Н. Олімпійський спорт у сучасному суспільстві. Київ : *Олімпійська література*, 2009. 416 с.
3. Мочерний С. В. Глобалізація та міжнародні гуманітарні відносини. Київ : *Знання*, 2017. 287 с.
4. Платонов В. М. Сучасна система спортивного тренування: підручник. К.: *Перша друкарня*, 2021. – 672 с.
5. Allison L. The Global Politics of Sport: The Role of Global Institutions in Sport. London : *Routledge*, 2005. 312 p.
6. Chapelet J.-L., Kübler-Mabbott B. The International Olympic Committee and the Olympic System: The Governance of World Sport. London : *Routledge*, 2008. 224 p.
7. Dubinsky Y. Sports diplomacy: a review of the concept and its application. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 2019. Vol. 11, No. 1. P. 1–18. DOI: 10.1080/19406940.2018.1506351.
8. Grix J., Lee D. Soft power, sports mega-events and emerging states: the lure of the politics of attraction. *Global Society*. 2013. Vol. 27, No. 4. P. 521–536. DOI: 10.1080/13600826.2013.827632.

9. Houlihan B. *Sport and Society: A Student Introduction*. London : SAGE Publications, 2008. 320 p.
10. Murray S. *Sports Diplomacy: Origins, Theory and Practice*. London : Routledge, 2018. 214 p.
11. Murray S., Pigman G. A. Mapping the relationship between international sport and diplomacy. *Sport in Society*. 2014. Vol. 17, No. 9. P. 1098–1118. DOI: 10.1080/17430437.2013.856616.
12. Nye J. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York : *Public Affairs*, 2004. 191 p.
13. *Olympic Charter*. Lausanne : International Olympic Committee, 2024.
14. Pigman G. A. *Contemporary Diplomacy*. Cambridge: *Polity Press*, 2010. 240 p.
15. *Strategic Framework of Public Diplomacy of Ukraine*. Kyiv : *Ministry of Foreign Affairs of Ukraine*, 2021.